

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Komunalny Związek Kredytowy w Poznaniu

Źródło:

Przemysł i Handel Rok 9 1928 zeszyt 24, strona 996-667

Artykuł udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt.

„Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39«

H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

— Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń na Życie i Renty „Karpata”, Sp. A.: zebr. zwycz. — o godz. 18 w lokalu S-ki „Dniester” we Lwowie, ul. Rуска 20.
— Manufaktura Bawełniana „Lorentz i Krusche”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Zgierzu, ul. Gen. Dąbrowskiego 11/13.

21 czerwca:

— Pierwsza Krajowa Hurtownia Win i Spirytualij „Maurycy Seydel i S-ka”, S. A.: zebr. zwycz. (zm. stat.)—o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Senatorska 36.

22 czerwca:

— „Polskie Radio”, S. A.: zebr. zwycz. (zm. stat.) — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Kredytowa 1.
— „T-wo Eksploatacji Lasów Augustowskich”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Piękna 11 m. 5.
— „Bławat”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 19½ w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Sienna 16.
— „L. i G. Kaden”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Krakowie.

23 czerwca:

— Manufaktura Wełniana „Hugo Wulffson”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Piotrkowska 78.
— „Polskie Towarzystwo Handlowe”, S. A.: zebr. zwycz.— o godz. 17 w lokalu S-ki w Krakowie, ul. Sławkowska 1
— „Metalochemia”, S. A.: zebr. zwycz. (pow. kap. zakł.)— o godz. 10 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Marszałkowska 147.
— „Towarzystwo Kredytowe dla Reemigrantów”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 11 w lokalu Zjednoczenia Zawodowego w Poznaniu, ul. Działąńskich 3.

25 czerwca:

— „Piotrkowska Manufaktura”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 18 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Piotrkowska 40.
— Zakłady Chemiczne „Ludwik Spiess i S-ka”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Warszawie, ul. Daniłowiczowska 16.
— „Société Anonyme de l'Industrie Textile”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 15¼ w lokalu S-ki w Paryżu, 76 rue de la Victoire.
— „Société Anonyme de l'Industrie Textile”, S. A.: zebr. zwycz. (pow. kap. zakł., zm. stat.) — o godz. 16 w lokalu S-ki w Paryżu, 76 rue de la Victoire.
— Przedzalnia Wełny Czesankowej „Dąbrówka”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 17 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Piotrkowska 40.
— „M. Silberstein”, S. A.: zebr. zwycz. — o godz. 16 w lokalu S-ki w Łodzi, ul. Piotrkowska 40.

SPRAWY SAMORZĄDOWE

W SPRAWIE ORGANIZACJI KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI.—Ministerstwo Spraw Wewnętrznych skierowało do wszystkich wojewodów okólnik w sprawie organizacji komunalnych kas oszczędności, w którym między innymi wyjaśnia, iż należy dążyć do zapobieżenia powstawaniu instytucji oszczędnościowych, konkurujących ze sobą i paraliżujących wzajemnie działalność z uszczerbkiem dla zadań komunalnych kas oszczędności. Dlatego też celem niedopuszczenia do marnotrawstwa w kosztach administracyjnych i podróżeń kredytu należy baczyć, by w siedzibie kasy związku komunalnego nie były tworzone bez wysłuchania opinii związku nowe kasy oszczędności, lub nowe oddziały i zakłady zastawnicze (lombardy) istniejących już komunalnych kas oszczędności. Dla zapewnienia jednolitości w traktowaniu spraw, związanych z organizacją komunalnych kas oszczędności, oraz celem jak największej sprawności wykonywania nadzoru nad temi instytucjami przez wojewodów, Ministerstwo uważa za celowe powierzenie załatwiania tych spraw w wydziale samorządowym urzędu wojewódzkiego stałe jednemu referentowi. Podobnie do przeprowadzenia rewizji kas komunalnych powinni być powołani rewidentzi właściwych terytorjalnych związków kas oszczędności, z którymi utrzymywanie kontaktu jest jednym z warunków koordynacji działalności komunalnych kas oszczędności.

ZWIĄZKI KOMUNALNE A SPÓŁDZIELNIE ROLNICO-HANDLOWE.— Pan Minister Spraw Wewnętrznych wydał okólnik, mający na celu unormowanie wzajemnego stosunku związków komunalnych i spółdzielni rolniczo-handlowych w sprawie akcji doraźnej pomocy dla rolników. Organizacje spółdzielcze, jak Związek Rewizyjny Polskich Spółdzielni Rolniczych, Centralna Kasa Spółek Rolniczych i Centrala Spółdzielczych Stowarzyszeń Rolniczo-Handlowych zwróciły się do Pana Ministra z oświadczeniem, iż powiatowe komunalne kasy oszczędności, które otrzymały za pośrednictwem Banku Rolnego kredyty na pomoc siewną lub nawozową dla rolników, nie korzystają z przeprowadzeniu tej akcji z pomocy spółdzielni rolniczo-handlowych, organizują natomiast w tym celu specjalne wydziały handlowe. Pan Minister w okólniku zwrócił się do wojewodów z wezwaniem popierania działalności spółdzielni rolniczych przez związki samorządu terytorjalnego, powołując się na okólnik, wydany już w tej sprawie w dn. 17 stycznia 1927 r. Zwraca się w miejscowościach, gdzie instytucje spółdzielcze są należycie zorganizowane, niezbędne jest nawiązanie współpracy powiatowych związków komunalnych z temi spółdzielniami przez powierzenie im przeprowadzania operacji handlowych, związanych z akcją nawozową, siewną i t. d.

STATYSTYKA DOCHODÓW I WYDATKÓW ZWIĄZKÓW KOMUNALNYCH.— Główny Urząd Statystyczny zamierza w r. b. opracować dochody i wydatki terytorjalnych związków prawa publicznego za okres budżetowy od 1 kwietnia 1927 r. do 31 marca 1928 r. Dane opierać będą się na ankietach i odpisach zamknięć rachunkowych. Główny Urząd Statystyczny rozsyła w tym celu za pośrednictwem wydziałów powiatowych formularze dochodów i wydatków do gmin wiejskich oraz do miast, liczących do 20.000 mieszkańców. Dochody i wydatki powiatowych związków komunalnych i miast ponad 20.000 mieszkańców oraz starostw krajowych zostaną opracowane na podstawie zamknięć rachunkowych. Formularz dochodów i wydatków jest dostosowany do wzoru, podanego w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 28 czerwca 1926 r. z pewnemi odchyleniami, ustalonymi przez Główny Urząd Statystyczny.

BIBLIOTEKI GMINNE.— Związek Bibliotekarzy Polskich opracował projekt ustawy bibliotecznej o gminnych bibliotekach publicznych. Projekt rozróżnia biblioteki stałe i ruchome. Biblioteki stałe winny posiadać wszystkie miasta bez względu na liczbę mieszkańców oraz gminy wiejskie z ludnością powyżej 2 tys. Natomiast gminy wiejskie z ludnością poniżej 2 tys. winny łączyć się wzajemnie po kilka w celu utrzymania biblioteki stałej lub posiadać biblioteki ruchome. Biblioteki ruchome przeznaczone są dla małych gmin, nie mogących utrzymać biblioteki stałej.

KOMUNALNY ZWIĄZEK KREDYTOWY W POZNANIU liczy obecnie 152 członków, w tem 79 miast w wojew. poznańskim i 24 w wojew. pomorskim, oraz 34 powiaty w wojew. poznańskim i 15 w wojew. pomorskim. W województwie poznańskim istnieją obecnie 33 powiatowe kasy oszczędności oraz 51 miejskich kas oszczędności, w wojew. pomorskim 20 powiatowych kas oszczędności oraz 22 miejskich. Ogółem oba województwa liczą 126 komunalnych kas oszczędności, których 118 należy do Komunalnego Związku Kredytowego. Łączna wartość majątku związków samorządowych, będących członkami Komunalnego Związku Kredytowego, wynosi 490 miljn. Po potrąceniu długu w wysokości 450 miljn. pozostaje w okragłej sumie 440 miljn., jako czysty majątek, którym związki komunalne odpowiadają za zobowiązania Związku i Komunalnego Banku Kredytowego. Liczba mieszkańców związków samorządowych, należących do Komunalnego Związku Kredytowego, wynosi 2,700,722. Komunalny Związek Kredytowy przeprowadził w 1927 r. 52 rewizje. Biuro Komunalnego Związku Kredytowego prócz odpowiedzi i opinii prawnych, udzielanych indywidualnie w poszczególnych sprawach, jak to: waloryzacyjnych, podatkowych, wekslowych, procentowych, kredytowych, statystycznych, dewizowych, stemplowych i t. d., prowadzi ożywioną działalność informacyjno-doradczą, nadto szereg aktualnych spraw z dziedziny kas oszczędności, bankowości, ustawodawstwa kredytowego i t. d. omówiono szczegółowo na łamach organu Związku „Czasopisma Kas Oszczędności”. Związek brał udział w posiedzeniach i konferencjach Biura Zjazdów Instytucji Oszczędnościowych w Polsce, czyniąc odpowiednie starania, by postulaty ruchu oszczędnościowego zostały w rozporządzeniu wykonawczem do rozporządzenia o komunalnych kasach oszczędności z dn. 13 kwietnia 1927 r. w całej pełni uwzględnione. Przy Komunalnym Związku Kredytowym istnieje jako odrębna instytucja Biuro Samorządowe. Budżet Komunalnego Związku

Kredytowego zamyka się sumą 495,566, w czem 42,000 wynoszą pobory pracowników i rewizorów, 19,712 koszty Biura Samorządowego, 16,000 „Czasopismo Kas Oszczędności”, 4,000 wydawnictwo „Wiadomości Samorządowych”. Bilans Komunalnego Banku Kredytowego wykazuje po stronie biernej i czynnej 49,638,000, w tem 11,095,000 wkładów, 3,344,000 na rachunkach bieżących, 30,159,000 tytułem kredytu długoterminowego.

Z DZIAŁALNOŚCI SAMORZĄDU POWIATOWEGO.— Działalność powiatowego związku komunalnego powiatu będziańskiego na polu oświaty pozaszkolnej, została zapoczątkowana w 1923 r. i dotychczas przez okres 5-letni jest prowadzona w kierunku kształcenia młodocianych i dorosłych mieszkańców powiatu będziańskiego, którzy z różnych przyczyn nie byli w stanie wykształcić się w zakresie 7 klas szkoły powszechnej. Sejmik, chcąc podnieść wiedzę mieszkańców najbardziej pod względem oświatowym zaniedbanych miejscowości, postanowił własnym kosztem prowadzić kursy wieczorowe w ogniskach oświaty pozaszkolnej, otwartych w różnych wioskach, należących do gmin, mających charakter czysto rolniczy oraz rolniczo-przemysłowy. Kursy wieczorowe, oparte są na programie, opracowanym przez Powiatową Komisję Oświaty Pozaszkolnej w porozumieniu z instruktorjatem C. B. K. dla Dorosłych w Warszawie. Program nauki na kursach, podzielony jest na 2 typy, a mianowicie: I typ kursów obejmuje w swym zakresie wiadomości pierwszych 5 klas szkoły powszechnej; II typ — wiadomości VI i VII klasy tejże szkoły. Na kursach I typu wykłady odbywają się przez 9 godzin tygodniowo, na kursach zaś II typu przez 15 godzin tygodniowo. Kurs I typu trwa 4 lata, kurs II typu — 1 rok. Roczny okres szkolny kursów w miejscowościach o charakterze rolniczym rozpoczyna się w październiku, a kończy się z końcem marca lub kwietnia następnego roku, czyli trwa przez 6 lub 7 miesięcy, w miejscowościach zaś o charakterze rolniczo-przemysłowym i przemysłowym rozpoczyna się także w październiku, a kończy się z końcem maja lub czerwca następnego roku, czyli trwa przez 8, ewent. 9 miesięcy. Poza nauką na kursach, nauczycielstwo, wykładające na kursach, urządza serie odczytów, koncertów, przedstawień teatralnych, wieczornic i t. p., przyczem przy wielu ogniskach istnieją koła oświatowe słuchaczy, względnie inne formy samorządu. W roku szkolnym 1927/28 w ogniskach w Grodzcu, Sarnowie i Wymysłowie otwarto świetlice, do których zaprenumerowano po kilka czasopism z różnych dziedzin. Nauka odbywa się w budynkach szkolnych. Po skończeniu kursu słuchacze, którzy są przygotowani odpowiednio, otrzymują poświadczenia z odbytej nauki. Całkowita działalność Sejmiku na polu oświaty pozaszkolnej w okresie za 1923/24 — 1927/28 r. przedstawia się następująco:

	1923/4 ¹⁾	1924/5 ¹⁾	1925/6 ¹⁾	1926/7 ¹⁾	1927/8 ²⁾
Ilość ognisk	9	16	37	47	28 ¹⁾
„ kompletów	29	39	74	85	64
Liczba słuchaczy	774	787	1.711	2.253	1.875
Wiek „	14-30	14-30	14-30	14-30	14-30
Liczba dni nauki	1.557	2.784	3.529	4.450	3.569
„ godzin obec. (tysięcy słuchaczogodzin)	88	90	186	270	218
Liczba sił nauczyciel.	30	46	120	160	113
Wydano na kupno podręczników i t. p. — 4 ¹⁾	—	—	—	2.427	4.111

Wydano na prowadzenie kursów w ogniskach oświaty przedszkoln. tys. 4¹⁾ 120 34'3 48'6 57'5 58'3 miljn. mk.

Należy również nadmienić, iż Sejmik Będziński w budżecie zwyczajnym na 1928/29 r. przeznaczył razem na oświatę 119,868, w tem na oświatę przedszkolną 40,478, pozaszkolną 30,000, na higienę szkolną 19,468, na szkolnictwo powszechne 13,210, na szkolnictwo średnie 4,500, na szkolnictwo wyższe 1,900, dla towarzystw kulturalno-oświatowych 4,000, na kulturę 7,650, w tem subwencja na założenie bibliotek publicznych 2,000, dla towarzystw kulturalno - oświatowych 650, dla Tow. Opieki nad Górą Zamkową w Będzinie (na budowę muzeum regionalnego na Zamku) 1,000, na budowę pomnika ku czci poległych 11 p. p. ziemi będziańskiej 1,000, na budowę domów ludowych 3,000; w budżecie zaś nadzwyczajnym przeznaczył 80,000, w tem subwencja dla gmin na budowę lokalni szkolnych 70,000, subwencja dla szkoły Zrzeszenia Rodzicielskiego w Sosnowcu 5,000, na budowę gmachu Seminarjum Nauczycielskiego Żeńskiego w Sosnowcu 5,000. Z powyżej przytoczonych danych widać, że powiatowy związek komunalny pow. będziańskiego bardzo usilnie zabiega o szerzenie oświaty, a wydawane kwoty każdego roku najlepiej świadczą o tem, iż jest wyraźna dążność do pogłębienia programu i metod pracy na tem polu.

Zorganizowana staraniem Sejmiku chełmskiego stacja doświadczalno-rolnicza ma na celu badanie naukowe gleby, oraz podniesienie przez odpowiednią uprawę roli i zasilanie jej różnorodnemi kompozycjami nawozowemi produkcji rolniczej, zarówno w zakresie zbóż, jak i roślin okopowych.

Stacja doświadczalna zajmuje około 100 ha gruntu, wydzielonego przez państwo Sejmikowi na przyszłą szkołę rolniczą. Zorganizowanie stacji doświadczalno-rolniczej napotykało zrazu na znaczne przeszkody, zarówno finansowej, jak i organizacyjnej natury, obecnie trudności te zostały przezwyciężone, a stacja doświadczalna w Chełmie jest jedyną, która może przeprowadzać doświadczenia na gruntach borowinowych.

Dotychczasowe doświadczenia nawozowe wykazały, iż gdyby rolnicy, mający grunta borowinowe, używali nawozów sztucznych i brali do siewu gatunek ziarna, zastosowany do jakości gleby, wyniki plonów byłyby wyższe o 60%.

Z DZIAŁALNOŚCI MIAST.—Komitet Rozbudowy m. st. Warszawy opracował następujący program urządzeń sportowych i budowli: Na miejskich terenach przy ul. Zielenieckiej zaprojektowano wybudowanie kompleksu boisk i placów sportowych, na Marymoncie projektowane jest wybudowanie małego stadionu, wybudowanie boiska o typie stadionu projektowane jest również na Nowem Bródnie. Na cele budowy boiska, stadionów, budowli i urządzeń sportowych Magistrat ma zaciągnąć w Banku Gospodarstwa Krajowego pożyczkę w wysokości 1,700,000.

Magistrat m. Zgierza projektuje budowę 40 domków parterowych na terenach miejskich, które byłyby przeznaczone dla uczestników Związku zawodowego Pracowników i Robotników, należących do poszczególnych zawodów po 10 z każdego zawodu. Członkowie Związku, mający otrzymać domy, ofiarują bezpłatnie robociznę, przyczem należność za robotę przy budowie domków otrzymają przez potrącenia przy opłacie czynszu mieszkaniowego. Amortyzacja obliczona jest na okres lat trzydziestu, opłata miesięczna ma wynosić 25.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

PRZERACHOWANIE BILANSÓW A PODATEK DOCHODOWY.— Stosownie do art. 2 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o przerachowaniu bilansów („Dz. Ust. R. P.” Nr. 38,

¹⁾ Przed podziałem powiatu będziańskiego na będziański i zawierciański.

²⁾ Po podziale powiatu będziańskiego na będziański i zawierciański.

poz. 352) przedsiębiorstwa publiczne i prywatne mogą przy sporządzaniu majątkowego bilansu brutto na dzień 1 lipca 1928 r. przerachować wartości bilansowe nieruchomości, maszyn, urządzeń technicznych i wogóle przedmiotów, nieprzeznaczonych do zbytu, a nabytych przed dniem 30/IX 1925 r. — według stosunku, nie przekraczającego 172 złotych, określonych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13/X 1927 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 88, poz. 790), za 100 złotych, określonych w rozporządzeniu Prezydenta